

Aidot tarvikkeet esillä...

varpuluuta. Ja ihan oikeat ja aidot tarvikkeet olivat siellä jo esillä.

Aloitimme opettelumme siteen punomisella. Voi sitä puhinaa ja ähinää, jota kuului, kun koivuvitsat kääntyivät luudan siteiksi. Ja tulihan niitä opettajan johdolla ja murahtelevalla hyväksynnällä. Kelvollisia tulikin, vaikka vääntäjinä olivatkin ensikertalaiset.

Siinä me ahersimme, Simo, Matti, Kauko ja Martti Paulin syksyn värisellä pihanurmella. Täisi itse kukin oppilas vääntää kaksi sidettä jokainen. Kun siteet olivat valmiit, kävimme varpuläjien kimppuun löytääksemme itse kukin mahdollisimman kelvollista varpua.

Latominen ei ollut saunavastan tekoa kummempaa. Lopputuloksesta tosin tuli paljon muhkeampi. Ähellisyys jatkui kaksin vertaisena, kun ladottu luuta sai tyveenä siteen.

Voimaahan siinä tarvittiin, jotta side tuli kireälle ja luudan tyvestä siro. Opettajamme Aarnen opastuksella Marttikin veti voimakkaasti, mutta hellästi, jalkansa alla olevan luudan sidettä kireälle.

"Hyvähän siitä tuli", virkkoi murahdelin opettaja, "nyt vain tasaat tyven ja luudan latvat sieviksi". Kyllä sillä lakaisee pihamaat ainakin jonkin aikaa.

Lieneekö vaalipäivä sattumoisin määrätynyt opastuspäiväksi? Mitään hätää ei ollut, kun itse kullakin oli velvollisuus jo suoritettuna. Opetustyön päätyttyä maistuivat luutien tekijöille harjakaiskahvit sekä lämmin nuotiomakkara.

Siinä Paulin tantereella ihailimme kättemme töitä ja itse kukin puraisimme eväitämme omasta repusta. Joku loihe siinä lausumaan, että pitipäs sattua, lieneekö uusia luutia valmistimme lakaisemaan kaupunkimme asioita uuteen kunnolliseen olotilaan.

Voisihan sitä noinkin ajatella. Neljäkymmentäkaksi vuotta kerkesi kuluu, ennen kuin allekirjoittanut sai "päästötodistuksen" luutakursseilta. No, ajalla ei liene merkitystä, yhdessäolon kokemuksesta oli kysymys ja kyllä siinä menneisyyteenkin monella tapaa matkattiin. Niin vaalisunnuntaina.

MARTTI TAKALO

Olga Huovinen Kuivajärveltä

Ponkalahdessa sydänkesällä 4. elokuuta 1924 syntynyt Olga Tepontytär Huovinen (os. Valtonen) matkasi äskettäin tuonilmaisiiin pitkän ja monivaiheisen elämän jälkeen. Hänet siunattiin Ämmänsaaren tsasounassa ja saatettiin Kuivajärven rannoille Kuikkaniemen kalmistoon.

Kuka oli Olga Huovinen? Hän oli aina lämpimästi hymyilevä ja pehmeään ääninen mummo, jonka useimmat tunsivat nimellä Oili. Hän oli monen tietäjä ja taitaja, jonka muistikuvat rajan takaisesta Karjalasta olivat hyvässä järjestyksessä.

Niitä oli häneltä tiedustelemassa erityisesti kansanmusiikista tunnettu Tampereen yliopiston tutkija Erkki Ala-Könni. Niitä on hyvässä järjestyksessä myös suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa. Moni muukin lienee häneltä tietoja poiminut. Käsistään taitavana hän oli useasti nuorempia opastamassa karjalaisen naisen puvun teossa. Hänen aikaansaannoksiaan on myös museoiden kokoelmissa.

Oili-mummolla oli erityisen hyvät edellytykset kertoa vanhasta Vienan Karjalan kulttuurista. Hänen äitinsä oli laajaa Remsun sukua, vuonna 1906 syntynyt Mari Valtonen, os. Remsu. Isä oli 1904 syntynyt Teppo Valtonen ja hänen äitinsä Anni Valtonen, os. Ipatoff. Olgan lisäksi Marilla ja Tepolla oli kaksi lasta, vuonna 1923 syntynyt Helmi ja vuonna 1927 syntynyt Aleks.

Mummo Nasto oli hyvä starinan sanoja - Nasto Remsu, os. Mattinen oli syntynyt 9.5.1882 Vuokkiniemellä. Ponkalahden jälkeen Oilin polku kulki muun muassa Vuokkiniemeen, Vuonniseen, Enonsuuhun, Kalevalaan, Kenttjärvelle ja sitten taas Vuokkiniemeen Nasti-mummon kanssa.

Sodan aikana Olga ehti saapua Suomeen opiskelemaan ja tapasi heimolaisiakin lyhyellä Helsingin matkallaan. Surullisena syksynä 1944 hän matkasi kävellen ja karjaa ohjaten Vuokkiniemestä Kontiomäelle saakka.

Olga kävi Suomessa Lapinlahden sairaalassa mielisairaanhoidajakoulutuksen. Hän valmistui vuonna 1951 ja meni Nikkilän sairaalaan sijaiseksi. Vuonna 1953 hän siirtyi hoitajaksi Sotkamoon.

Puoliso löytyi Kuivajärveltä ja oli Mikko-nimeltään. Hän oli kirvesmies, hyvin taitava käsistään ja aina valmis muita auttamaan. Mikko oli syntyjään Hietajärven Huovisia. Pari avioitui vuonna 1954. Yhdessä he viljelivät Pienen Kuivajärven rannassa Niemen tilaa. Niemen Oilina hänet monet tunsivatkin. Perhe kasvoi kahdella työllä ja yhdellä pojalla. Ulla syntyi vuonna 1958, Risto vuonna 1959 ja Tanja vuonna 1961. Mieluisia vunuokoitakin oli kaksi. He ovat poikia molemmat, Matti ja Teppo.

Välillä rakas Nasto mummo asui Kuivajärvellä Nimen talossa ja sittemmin Saavisen Taimin vinttihuoneessa.

Kuiva- ja hietajärveläisten suuri ponnistus oli 1980-luvulla vienalaisten häiden esittäminen Aino Junkkarin opastuksella. Oili-mummo valmisti tarvittavat asut ja esiintyi myös morsiamen äitinä. Nuo häät tallentuivat myös televisio-ohjelmaksi, joka on monella kirkkaana mielessä.

Oili Huovinen ehti nähdä myös sen ajan, että Vartiuksen kautta pääsi omalla kyydillä tapaamaan heimolaisia Vuokkiniemeen ja muuallekin. Tulijoita oli runsain määrin myös rajan takaa. Monet menneet siinä muisteltiin ja vuosikymmenten ikävää ja näkemisen iloa itkettiin.

Viimeiset vuotensa Oili eli Ämmänsaarella hyvissä voimissa, mutta palasi Niemeen kuin kesäinen muuttolintu. Viime kesänä hän kävi Vuokkiniemessä hyvästelemässä rakkaat maisemat, sukulaiset ja ystävät. Hän oli varannut mukaan joululahjatkin tyttärelleen ja vunuokilleen.

Oili tuli toimeen omin neuvoin loppuun saakka. Hänen ei tarvinnut pitkään sairastaa. Hän pääsi siihen lepoon, jonka matkalainen ansaitsee pitkän tien kuljettuaan.

Pyhä Jumala, Pyhä Väkevä,
Pyhä Kuolematon, armahda meitä.
HEIKKI RYTKÖLÄ

Hanurimies Pauli Keränen

Kesän painuessaan loppuaan kohti päättyi myös Pauli Keränen elämä huolimatta sydänleikkauksesta, joka hänelle tehtiin 18. elokuuta tänä vuonna.

Pauli syntyi Kuusamossa 17.7.1935 perheen kahdeksantena lapsena. Vanhemmat muuttivat 1920-luvun alussa Viena Karjalasta Tiirijärven rannalta Kuusamoon. Lapsuutensa ja nuoruutensa Pauli vietti Oivangin kankailla lukuun ottamatta sotalapsivuotia Ruotsissa.

Sodan jälkeen perhe rakensi omakotitalon Oivankiin. Omakotitalossa töitä riitti ja siinä vahvistui Paulikin tarmokkaaksi kaveriksi. Kansa- ja jatkokoulu selviteltiin siinä ohessa.

Armeijan jälkeen Pauli meni rakennustöihin. Hän oli rakentamassa muiden muassa kunnalliskotia Raatesalmelle ja Nilon koulua. Lisäksi hän oli mukana Pääjärven rakennusvaiheessa lähes koko ajan perehtyen erilaisten koneiden käyttöön ja valvontaan. Hitsaustyöt Pauli hallitsi erinomaisesti.

Pääjärven työkomennusten jälkeen hän meni töihin Kuusamon terveyskeskukseen laitoshieheksi/lämmittäjäksi ja oli siinä työssä eläkkeelle jäämiseensä saakka.

Urheiluharrastus oli nuorena Paulilla vahva: hiihto ja kesätyöurheilu olivat Paulin mielilajeja ja hän eteni piiritalolle asti.

Pauli avioitui vuonna 1961. Perheeseen syntyi kaksi lasta.

Vakava sydänsairaus pysäytti aktiivisen miehen 53-vuotiaana. Seuraavat neljä vuotta menivät sairastellessa, ja hän jäi eläkkeelle.

Musiikki oli toinen harrastus ja alkuvaiheessa hän soitti huuliharppua. Myöhemmin hän tarttui harmonikkaan. Toipuminen sairaudesta antoi Paulille mahdollisuuden paneutua musiikkiharrastukseensa mielensä mukaan. Hän itse soitti ja opetti musiikkia lapsille ja nuorille, joista moni on jatkanut musiikin parissa. Pauli myös sävelsi ja sanoitti lauluja karjalaiseen henkeen.

Oman suvun vaiheiden selvittäminen oli Paulille tärkeää. Lisäksi hän oli kiinnostunut karjalaisesta perinteestä.

Pauli toimi useita vuosia vuonna 1994 perustetun Kuusamo-Viena-seuran toisena puheenjohtajana Ali Pesosen jälkeen. Seuran toiminta oli Paulille erittäin kiintoisaa, ja hän paneutuikin siihen täydellä teholla. Paulin tuottamat laulut olivat seuran tilaisuuksissa vakiotavaraa.

Opin tuntemaan Paulin rehtinä ja suorana, sanansa pitävänä miehenä. Sovitun tapaamisajan Pauli alitti aina muutamalla minuutilla. Sovitut tehtävät hän suoritti aina täsmälleen.

Yhteinen vakiolause meillä oli: "Näin me teemme". Viimeisten aikojen uudet suunnitelmat vain jäivät kesken...

Paulia jäivät kaipaamaan lapset, lapsenlapset sekä lukuisat ystävät ja tutut. Rovasti Raimo Karvonen siunasi kauniisti Paulin maan syyliin. Lepää rauhassa, Pauli.

ERKKI HOMANEN

Pekka Lipponen menehtyi Nivalassa

Pekka Lipponen menehtyi sairauskohtaukseen 6. elokuuta lapsuuskodissaan Nivalassa.

Vanhemmat Vasili Lipponen (isä Iikka Lipkin, äiti Anna Rettijeff) ja Klaudia (Mikko Mikkola ent. Denisoff, äiti Darja Kondratjef) olivat kotoinen Vuokkiniemen kirkonkylästä. Perheet pakenivat Suomeen 1920-luvun vaihteessa.

Lipposet asettuivat Nivalaan, joka oli tuttua seutua jo laukkukauppa- matkoilta. He onnistuivat hankkimaan Nivalan Karvoskylästä kauppa- kiinteistön syksyllä 1923 yhdessä Anna Rettijeffin veljen Antti Rettisen kanssa. Kaupan teossa avusti tukkukauppia Aleksei Mitro. Ostajilta puuttui Suomen kansalaisuus, eikä rahaakaan liene ollut tarpeeksi.

Pekka suoritti ylioppilastutkinnon ja kauppaopiston sekä aloitti työt liikkeessä. Isän jäätyä eläkkeelle liike siirtyi vuonna 1972 veljeksille Pekalle ja Vilelle. Toiminimi V. Lipposesta tuli V. Lipponen Ky.

Sekatavarakaupasta sukeutui vähitellen maatalous- ja rakennustarvikkeita myyvä liike. 1970- ja 80-luvuilla oli rakentaminen kiihvasta, kauppa kasvoi ja asiakaskunta käsitti kohta koko Suomen. Menestysartikkeliksi muodostui filmivaneri. Raskas aika koitti Villen sairastuttua ja jäätyä eläkkeelle 1995. Pekka joutui jatkamaan yksin. Pekan suurin nautinto vapaa-aikana oli mökkeily ja hän odottikin innolla eläkepäiviä, jolloin voisi osittain jopa asua mökillä. Kun eläkkeelle pääsy viivästy, alkoi hän pikkuhiljaa menettää otetta elämään.

Ystävät ja tutut muistavat Pekan iloisena ja seurallisena. Kouluai- kana alkaneet ystävyysuhteet jatkuivat läpi elämän. Tuttavapiiri oli laaja. Sen koki liikkeussaan Pekan kanssa. Tuttuja ilmestyi joka kulman takaa ja kaikkien kanssa piti vaihtaa ainakin muutama sana.

Isä Antero Kiuruveden ortodoksisesta seurakunnasta siunasi Pekan 6. syyskuuta perheen läsnäollessa.

Pekan muistovärssyn sanoin:

"Kuin ennen voimissain, te minut muistakaa."

A.L

Sähköalan kehittäjä, hyvä perheenisä ja isoisä on poissa

Kalevi Kotaniemi syntyi 16. elokuuta 1926 Oulunsalossa ja kuoli 82-vuotiaana vaikeaan sairauteen 16. marraskuuta 2008 Oulussa.

Hänen vanhempansa olivat lähtöisin Vianan Karjalasta Oulangan kunnasta. Kalevi Kotaniemi kirjoitti ylioppilaaksi Nurmijärven yhteiskoulusta vuonna 1946. Lukioaikansa lopulla hän osallistui myös jatkosotaan ja oli ilmatorjuntajoukoissa Helsingin alueella.

Hän opiskeli sähköinsinööriksi Tampereen teknillisessä oppilaitoksessa. Valmistumisensa jälkeen vuonna 1953 hän toimi suunnittelijana Oulun kaupungin sähkölaitoksella, kunnes hänet valittiin tekniseksi johtajaksi Kerttusen Sähköön Jyväskylään vuonna 1958. Sieltä hän siirtyi tekniseksi johtajaksi Tuiran Sähköön Ouluun toimien siellä vuoteen 1960 asti.

Sähkötukkumyyjän uran hän aloitti Sähkövillillä Oulussa, kunnes hänet valittiin Sähköliikkeiden Oy:n Oulun konttorin konttorinjohtajaksi vuonna 1962. Tässä työssään hän toimi yhtäjaksoisesti 24 vuotta.

Kalevi Kotaniemi oli pidetty ja asiantunteva henkilö, hänet tunnettiin hyvin laajalti eritoten pohjoisen Suomen alueella, niinpä hän antoi merkittävän panoksensa työnsä aikana Sähköliikkeiden Oy:n toimintaan ja kehitykseen toimialueellaan. Eläkkeelle hän siirtyi vuonna 1986.

Kalevi Kotaniemi avioitui terveydenhoitaja Aune Elisa os. Piiparisen kanssa vuonna 1950. Heille syntyi kolme lasta: Seppo Kalevi, Outi Elisa ja Simo Sakari.

Kalevin eläkevuosien intohimoinen harrastus oli mökkeily Kuusamon Koskenkylällä, jonne hän rakensi kesäpaikan jo aktiivivuosinaan. Kalastus ja metsästyksen kuuluvat harrastuksiin, jotka myös säilyivät elämän loppuajalle saakka. Samoin lastenlasten varttumisen seuraaminen sekä suvun kulttuurituntemuksen vaaliminen olivat Kaleville tärkeitä asioita. Niinpä hän oli perustamassa Oulangansuun Kotaniemien sukuseuraa, jonka kunniajäsen hän myös oli.

Kalevi Kotaniemi oli avoin ja lahjakas henkilö, joka evästi meitä kaikkia osuvasti ennen siirtymistä ajasta ikuisuuteen: "Pitäkää huolta toisistanne ja eläkää sovussa".

Kalevi Kotaniemeä jäivät kaipaamaan puoliso Aunen lisäksi lapset, 13 lastenlasta, veljet, sisaret, sekä laaja sukulaisten ja ystävien joukko.

Voimme muistella Kalevi Kotaniemeä Veteraanin iltahuudon sanoin: "Rannalle himmeän lahden aurinko laskenut on. Kutsu jo soi iltahuudon, taakka jo laskettu on. Täätöä muista sa silloin, askel jo uupunut on, lapset ja lastemme lapset, teidän nyt vuoronne on".

SEPPO ILMARI KOTANIEMI

Kalevin serkku Suolahdelta

Jukka Talasjoki johti Säätiö Väinölää

Säätiö Väinölän entinen puheenjohtaja Jukka Talasjoki siirtyi tuonilmaisiin 1. lokakuuta 2008 Jorvin sairaalassa 82-vuotiaana. Perheystävä, rovasti Viktor Lioutik siunasi hänet haudan lepoon Pokrovan kirkossa Munkkiniemessä aurinkoisena syyslauantaina 4. lokakuuta laajan sukulais- ja ystäväjoukon saattelemana.

Jukka Vilhelm Talasjoen isä oli Väinö Sellgren, myöhemmin Talasjoki, joka eli vuosina 1883–1952. Väinö Sellgren oli nurmijärveläisen maanviljelijä August Sellgrenin poika. Hän oli jääkäriupseeri ja toimi Jukan syntymässä Tuusniemen nimismiehenä. Jukan äiti oli Maria Karjalainen (1897–1960), joka oli Jyskjärveltä kotoisin olleen Feodor Karjalaisen vanhin tytär.

Väinön ja Marian perheessä oli kaksi lasta, Eeva ja Jukka. Maria oli annettu kaksivuotiaana Feodor Karjalaisen veljelle David Karjalaiselle, kun Feodorin perheeseen syntyi poika. Jukalla on neljä lasta, kymmenen tyttären- ja pojanpoikaa ja kolme tyttären- ja pojanpojanpoikaa.

Jukka Talasjoki teki elämäntyönsä Askon huonekaluliikkeen palveluksessa.

Jukka Talasjoki toimi Säätiö Väinölän hallituksessa lähes 30 vuotta, vuodesta 1975 alkaen jäsenenä ja vuodesta 1980 lähtien varapuheenjohtajana sekä vuosina 1987–1993 puheenjohtajana. Sen jälkeenkin hän osallistui hallitustyöhön vuoteen 2004 asti. Hän oli aktiivinen ja kaukonäköinen hallituksen jäsen.

Saata, oi Kristus, Sinun palvelijasi Jukan sielu lepoon pyhien joukkoon, missä ei ole kipua, ei surua eikä huokauksia, vaan on loppumaton elämä.

Kirjoituksen laatinut pääosin Jukan sis-kolta, Eeva Louhelta saatujen tietojen perusteella Säätiö Väinölän edustajana

SEIJA KORPELA